

สรุปปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญในพื้นที่ 10 ลำดับ ปี 2565

การจัดลำดับปัญหาสาธารณสุขของอำเภอศรีสัชนาลัย ปีงบประมาณ 2565 ใช้กระบวนการวิเคราะห์และจัดอันดับปัญหา โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายสุขภาพอำเภอศรีสัชนาลัย โดยจากการประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2565 ร่วมกันโดยมีข้อมูลนำเข้าสรุปผลการดำเนินการสาธารณสุขประจำปีงบประมาณ 2564 และการให้คะแนนโดยพิจารณาใน 4 ประเด็น คือ ขนาดของปัญหา ความรุนแรงของปัญหา ความยากง่ายในการแก้ไขปัญหา และความสนใจหรือความตระหนักที่มีต่อปัญหานั้น มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ขนาดของปัญหา (Size of Problem or Prevalence) หมายถึงโรคที่เกิดในชุมชนว่า โรคนั้น ๆ เมื่อเกิดขึ้นมีผู้ป่วยเท่าไร และถ้าเป็นโรค ติดต่อกัน สามารถติดต่อหรือแพร่กระจายง่ายหรือไม่ มีแนวโน้มของโรคเป็นอย่างไร จากนั้นนำมาพิจารณาให้ คะแนนตามเกณฑ์คือ

ไม่มีเลย	=	0	คะแนน
มากกว่า 0-25%	=	1	คะแนน
26-50%	=	2	คะแนน
51-75%	=	3	คะแนน
76-100%	=	4	คะแนน

2. ความรุนแรงของปัญหา (Severity of Problem) หมายถึงโรคหรือปัญหานั้นเกิดขึ้นจะมี อัตราตายหรือความทุกข์ทรมานมากน้อยเพียงไร โรคหรือปัญหานั้น ถ้าปล่อยทิ้งไว้แล้วจะก่อให้เกิด ความเสียหายเป็นอันตรายถึงแก่ความตายหรือไม่ ทำให้ เกิดผลเสียแก่ ครอบครัวชุมชนและประเทศชาติ ในด้านเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง นำมาคิดเป็นร้อยละ ของประชากรที่ได้รับผลกระทบจากปัญหานั้นๆและ ให้คะแนนดังนี้

ไม่มีเลย	=	0	คะแนน
มากกว่า 0-25%	=	1	คะแนน
26-50%	=	2	คะแนน
51-75%	=	3	คะแนน
76-100%	=	4	คะแนน

3. ความยากง่ายในการแก้ปัญหา (Ease of management) หมายถึง การดำเนินงาน แก้ปัญหาดังกล่าวจะทำได้หรือไม่ ซึ่งต้องพิจารณา องค์ประกอบต่างๆ ดังนี้คือ

3.1 ด้านวิชาการ มีความรู้ด้าน วิชาการในการนำมาใช้แก้ปัญหาได้หรือไม่ ถ้ามีมาก เท่าใดเช่น การฉีดวัคซีนป้องกันโรค ยารักษาโรค โดยตรง เป็นต้น ถ้าหากผู้ปฏิบัติมีความรู้ไม่เพียงพอ ก็สามารถพิจารณาแหล่งความรู้หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่สามารถให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนได้

3.2 ด้านบริหาร ต้องคำนึงถึงทรัพยากร และปัจจัยต่างๆที่จะนำมาใช้ในการสนับสนุนได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการ บริหารจัดการ รวมทั้งนโยบายของผู้บริหารในระดับ สูงขึ้นไป

3.3 ด้านระยะเวลา มีเพียงพอที่จะ แก้ไขปัญหานั้น ๆ หรือไม่

3.4 ด้านกฎหมาย ควรพิจารณาว่า การดำเนินการแก้ปัญหานั้นขัดแย้งต่อข้อกฎหมายที่มีอยู่หรือไม่

3.5 ด้านศีลธรรม ต้องพิจารณาว่า การดำเนินการแก้ปัญหานั้นขัดกับศีลธรรมหรือ ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือไม่ เช่น ปัญหาการ ตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ จะแก้ไขโดยการทำแท้งได้ หรือไม่ จากนั้นนำองค์ประกอบทั้งหมดมาพิจารณา ให้คะแนนดังนี้

ไม่มีทางทำได้เลย	=	0	คะแนน
ยากมาก	=	1	คะแนน
ยาก	=	2	คะแนน
ง่าย	=	3	คะแนน
ง่ายมาก	=	4	คะแนน

4. ความสนใจหรือความตระหนักของ ชุมชนที่มีต่อปัญหานั้น (Community Concern) หมายถึงพิจารณาว่าประชาชนในชุมชนเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น มีความสำคัญหรือไม่ มีความ วิตกกังวล สนใจหรือต้องการแก้ไขหรือไม่ การ ประเมินความสนใจของชุมชนอาจได้จากการสังเกต หลังจากที่ได้ปัญหาแล้วนำมาเสนอกับ ชุมชนได้รับ ทราบซึ่งต้องใช้วิธีการหาคะแนนการกลุ่มซึ่งอาจจะเป็น กลุ่มผู้นำชาวบ้านหรือผู้นำหมู่บ้านร่วมกับประชาชน ซึ่งการให้คะแนนมีเกณฑ์ดังนี้

ไม่มีเลย	=	0	คะแนน
มากกว่า 0-25%	=	1	คะแนน
26-50%	=	2	คะแนน
51-75%	=	3	คะแนน
76-100%	=	4	คะแนน

หรือพิจารณาข้อบ่งชี้จากความสนใจของ ชุมชนแล้วสรุปตัดสินใจจากความสนใจมากน้อย และให้คะแนนดังนี้

ไม่สนใจเลย	=	0	คะแนน
สนใจน้อย	=	1	คะแนน
สนใจปานกลาง	=	2	คะแนน
สนใจมาก	=	3	คะแนน
สนใจมากที่สุด	=	4	คะแนน

เมื่อได้คะแนนของทั้ง 4 องค์ประกอบแล้ว นำคะแนนมารวมกัน การรวมคะแนนทำได้ 2 วิธีคือ

1) วิธีบวก นำคะแนนแต่ละหัวข้อมาบวก กัน แต่ผลที่ได้จากการนำคะแนนมาบวกกันวิธีนี้จะ มองเห็นความแตกต่างของแต่ละปัญหาได้น้อย เนื่องจากความกว้างของคะแนนแคบ

2) วิธีคูณ นำคะแนนแต่ละหัวข้อมาคูณกัน วิธีนี้จะทำให้เห็นความกว้างของปัญหาได้ชัดเจนขึ้น แต่ละคะแนนที่ให้ในแต่ละหัวข้อนั้น คะแนนต่ำสุด ควรเป็น 1 เพราะถ้าให้ คะแนน 0 แล้วเมื่อนำคะแนน มาคูณกันจะได้คะแนนรวมเท่ากับ 0 ซึ่งค่า 0 ไม่ได้ หมายความว่าปัญหานั้นไม่ได้เป็นปัญหาของชุมชน แต่หมายความว่า

ปัญหานั้นไม่อาจแก้ไขได้ในเวลา อันรวดเร็วหรือปัญหานั้นแก้ไขได้ยากมากดังนั้นการ ให้คะแนนองค์ประกอบใดเป็น 0 ควรพิจารณาให้ รอบคอบ ในกรณีที่คะแนนรวม เท่ากันต้องนำปัญหาที่ ได้คะแนนเท่ากันนั้นมาพิจารณาในรายละเอียดอีก ครั้งแล้วจึงนำมาตัดสินใจ

การคิดคะแนนเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ปัญหา	คะแนนขององค์ประกอบ			คะแนนรวม		
	ขนาดของปัญหา	ความรุนแรง	ความยากง่าย	ความสนใจ	วิธีบวก	วิธีคูณ
1. ใช้เลือดออก	1	1	1	2	5	2
2. ผู้สูงอายุ	3	2	3	4	12	72
3. โควิด-19	4	4	3	4	15	192
4. การฆ่าตัวตาย	4	4	2	4	14	128
5. NCD กลุ่มป่วย	3	3	2	3	12	54
6. วัณโรค	3	2	2	3	10	36
7. อุบัติเหตุจราจร	2	4	2	2	10	32
8. การเข้าถึงบริการ STEMI,STROKE	1	1	3	1	6	3
9. ข้อมูลสารสนเทศ	1	3	3	2	9	18
10.หญิงตั้งครรภ์	1	1	2	2	6	4

จากตารางพบว่าปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่ อันดับที่ 1 คือ โควิด-19 อันดับที่ 2 คือ การฆ่าตัวตาย อันดับที่ 3 คือ ผู้สูงอายุ อันดับที่ 4,5,6,7,8,9,10 คือ NCD กลุ่มป่วย,วัณโรค,อุบัติเหตุจราจร,ข้อมูลสารสนเทศ,หญิงตั้งครรภ์และใช้เลือดออก ตามลำดับ